

FELJEGYZÉSEK AZ ÉRZELMI TOTALITARIZMUSRÓL

MOLNÁR Attila Károly: *Ki mit konzerválna.*
Századvég, Budapest, 2022. 372 oldal, 3490 Ft

Régi remények, új módszerek – talán ezzel foglalható össze leginkább a baloldali törekvések összessége az elmúlt néhány évszázadban. Molnár Attila Károly, a Századvég Kiadó és az NKE – Molnár Tamás Kutatóintézet vezetője legújabb kötete esszékötet, nem egységes értekezés. Így a forma és tartalom tökéletes egységet alkot, hiszen a szkeptikus konzervatívok (e címkét talán elfogadja maga a szerző is) nem szeretnek rendszereket alkotni és nagy világmagyarázatokat adni.

A szövegek reflexiók egy-egy problémára, igaz, mélyebb és gondolatgazdagabb módon, mint a napi publicisztikákban. Abban is megfelel a kötet a konzervatív *habitus*ról alkotott elképzeléseinknek, hogy többnyire nagyon is aktuális politikai kérdésekre és trendekre reagál, és kisebb részben foglalkozik elvontabb eszméletörténeti problémákkal. A kötetben a kultúrmarxizmus, a posztstrukturalizmus és a (liberális) demokrácia kérdései és problémái dominálnak.

Noha még véletlenül sem találunk a könyvben dogmák alapján megfogalmazott reflexiókat, a könyvben visszavisszatérő kedvencek alapján kirajzolódik egy világnézet, még ha az nem is ideológia. Szent Ágoston, Montaigne, Hobbes, Hume, Oakeshott – **az írásk perspektívája egy realista-szkeptikus konzervatívé, avagy reakcióé**, mely szemlélet kiindulópontja a *conditio humana* erkölcsi és intellektuális tökéletlenségének elfogadása (ezért, és nem a külpolitikai iskola miatt, nevezem a szövegeket „realistának”). És talán nem véletlen, hogy Molnár időről időre visszatér a keresztények (egészen pontosan: a katolikusok) antropológiai

igazságaihoz, amelyek, úgy tűnik, állják az idők próbáját az ön maga hatalmát a folyamatos változtatással és evilági megváltással igazoló baloldali utópiákkal szemben. De például kiderül az is, hogy Morus Tamással kapcsolatosan sokak fejében él a hibás meggyőződés, hogy utópiát gyártott, Molnár ugyanis meggyőzően bizonyítja, hogy Morus műve: ironikus.

Mivel nem egységes értekezésről van szó, a sokféle gondolat, felvetés összefoglalása lehetetlen volna.

Ezért csak néhány fontos felismerést emelnék ki, amivel talán sikerül kedvet csinálnom az olvasóban ahhoz, hogy kezébe vegye a könyvet (mármint olvasás céljából).

Molnár egyik legfontosabb felismerése például, hogy a baloldal tényleg a kulturális marxizmus képviselőjévé vált. Elengedte az elosztási kérdéseket, az egyenlőséget már nem anyagi, hanem morális értelemben problematizálja: célja a „struktúrák” (emberi gondolkodásmódok, közösségi összefüggések) lebontása, hiszen azok előítéletesek, rasszisták, patriarchálisak, elnyomók stb. Azaz a megsemmisítendő hatalmat a kulturális marxizmus számára már nem az állam, nem

is a tőkés uralkodás, hanem az emberek közötti viszonyok jelentik. Ezért vált a haladár politika totalitárius-sá, minden emberek közötti viszonyt át kívánnak alakítani (*the personal is political*). A cél már nem a gazdasági egyenlőség elérése forradalommal vagy reformmal, hanem annak kivívása, hogy senkit se érhesen érzelmi sérelem, hogy mindenki megkapja a kívánt *elismerést* – mindenkit ismerjünk el annak, aminek ő szeretné. Ezért a baloldalnak nem ellensége a terapeuta állam,

még kevésbé a *woke* kapitalizmus intézményei (globális cégek, techpar), az NGO-k, aktivista bíróságok – ezek a szövetségesek; az ellenség pedig az F-skála tetején trónoló „autoritárius személyiség”, manapság a fehér, heteroszexuális, keresztény ember, főleg a férfi, a patriarcha. Velük szemben kell az áldozatolimpia győzteseinek, az *igazol*t kisebbségeknek az érzelmi biztonságát garantálni, *by any means necessary*. Noha a haladároktól rendre azt halljuk, hogy a jobboldal mászik be az emberek hálószubájába, ezt a gyakorlatban mégis a baloldal teszi: mivel az elnyomás az emberek közti viszonyokban létezik, azokba kell beavatkozni – vallják. A Netflix például nemrég kirúgta az egyik idős színészt a sorozatából, mert az illető egy romantikus jelenet során partnere combjára helyezte a kezét. Ezért akcióba lépett egy ún. intimitáskoordinátor (!), hogy helyrehozza a dolgokat. Amivel a baloldal fenyegette a pásztorbottól rettegő liberálisokat, annak a hatványát valósította meg.

Van persze, ami nem változik: a baloldal továbbra is a folyamatos változtatás, az emancipáció ígéretével igazolja saját uralmi helyzetét. Mindennek változnia kell, kivéve egy dolognak: a baloldal uralmának. Mint a szerző megjegyzi, ma már biztosan nem igaz, hogy a baloldal csak a láncait veszítheti, mert ők lettek a kulturális *establishment*, ők vannak hatalmi pozícióban. Épp ezért a változtatásra, emancipációra vonatkozó érveik arra szolgálnak, hogy a hatalmi *status quó*t, vagyis saját helyzetüket megőrizték.

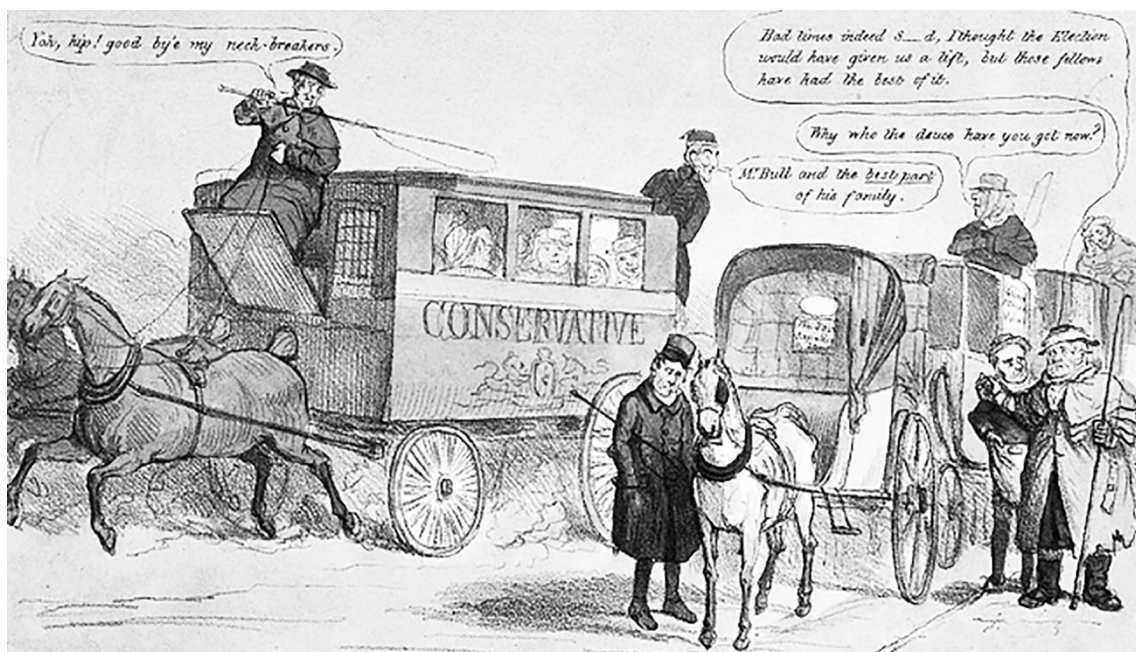
Noha a posztmodern minden hatalom dekonstruálását tűzte ki célul, és relativista retorikát űzött, a gyakorlatban mégis abszolutistává vált: mégiscsak

feltételeznek egy érvényes erkölcsi rendet, mégiscsak vannak tabuk, mégiscsak van igazság és igazságosság, és akik ezeket megkérdőjelezzik, azok szörnyetegek, akiket el kell hallgattatni: „nincs tolerancia az intoleránsokkal szemben”. És igaz ugyan, hogy a posztmodern minden tudást, így a tudományt magát is lebontandó hatalomnak tekintette, mivel a mai bal az egyetemeket vette be első körben, így saját felismeréseit továbbra is a „tudomány” tekintélyével igazolja.

Minden tudás hibás, hamis, érdekeket és hatalmat takar csupán, kivéve a baloldali elit tudását, amely nem kérdőjelezhető meg, nem relativizálható – sulykolják. Ez az elit sikeresen őrzi pozícióit, a *status quó*t, s folyamatosan győz a kultúrharcban, még ha a választásokon kudarckokat is szenved. Amikor a Jobb kampányol a változással, méghozzá „vissza” irányba, akkor nem annyira rajong a Bal a változás jelszaváért, mint ahogy Donald Trump győzelme (*Make America Great Again*) vagy a Brexit esetében (*Take Back Control*) sem tette.

A baloldal a régi millenarista eretnek várakozásokat éleszti újjá, más formában, ennyiben nem találtak fel újat. Molnár ezen utópikus reményekkel szemben hangsúlyozza a *conditio humana* megváltoztathatatlanul tökéletlen jellegét, a *peccatum originale* igazságát és a konzervatívok felismeréseit: a politika örök hajózás, nincs kikötő, nincs utópia, ahová elmenekülhetnénk, a hajót pedig viharban is kormányozni kell. Ez azonban nem jelent igazolást *mindenféle* cselekvésre: a korlátok fontossága arra is vonatkozik, hogy noha a világ erkölcsileg abszurd, ez nem igazolás a gátlatlanságra – még a politikában sem.

MEGADJA GÁBOR

Konzervatív menetrend – A tory Robert Peel a bakon, mögötte Wellington hercege az 1835-ös választások után (Wellcome Collection)